

Una altra manera de mirar: Impartir mitjans de formació

A l'hora de donar un mitjà de formació ho fem des de la mirada de qui ha posat en Crist el centre de la seva vida. Però també ho fem amb els ulls de les persones que ens escolten, intentant arribar al cor de cadascú. I tot això ho fem amb els nostres ulls, amb la nostra pròpia personalitat que porta a transmetre un missatge cristià autèntic i fidel al seu sentit original

05/05/2025

Sant Joan acabava de tornar del seu desterrament a l'illa de Patmos. Es trobava a la ciutat d'Efes, on afrontaria els seus últims anys, quan va començar a sentir comentaris que posaven en dubte la redempció realitzada per Jesús i negaven que fos el Messies. Així, doncs, l'apòstol va decidir escriure una sèrie de cartes adreçades a les diverses esglésies d'Àsia Menor, amb l'objectiu d'enfortir la fe dels seus oients i denunciar aquelles desviacions. I ho fa partint des del fonament que va animar tota la seva predicació: «Us anunciem allò que existia des del principi, allò que hem sentit, que hem vist amb els nostres ulls, que hem contemplat, que hem tocat amb les nostres mans. Us parlem del qui és la Paraula de la vida (...), us anunciem allò que hem vist i sentit,

perquè també vosaltres tingueu comunió amb nosaltres, que estem en comunió amb el Pare i amb el seu Fill Jesucrist. Us escrivim tot això perquè la vostra joia sigui completa» (1 Jn 1,1-4).

Amb els ulls de Jesús

Parlar de Crist és conseqüència d'haver experimentat una amistat profunda amb ell. Encara més, per les paraules de l'apòstol es podria deduir que és una necessitat per experimentar en tota la seva plenitud l'alegria de ser cristià. Per això el discurs mateix reflecteix la felicitat d'estar a prop del Senyor. «Manifesteu clarament el Crist que sou –deia sant Josepmaria–, per la vostra vida, pel vostre amor, pel vostre esperit de sacrifici, pel vostre afany de treball, per la vostra comprensió, pel vostre zel per les ànimes, per la vostra alegria»^[1].

El prelat de l'Opus Dei comentava una vegada: «Als mitjans de formació, quan desenvolupem un tema, procurem parlar de la connexió que té amb el Senyor. Perquè arriba un moment a la vida en què els simples desitjos de perfecció personal no mouen, no n'hi ha prou amb una lluita centrada a voler ser millors. En canvi, quan en la formació mostrem que el centre és l'amor a Jesucrist i, per ell, als altres, la lluita sí que té sentit, perquè el que busquem és unir-nos-hi més, i no simplement fer alguna cosa millor»^[2].

Aquesta manera d'impartir els mitjans de formació, en les obres de sant Rafael, de sant Gabriel i de sant Miquel, és el resultat natural d'una vida que té el seu centre en Crist. Per això, l'objectiu d'un mitjà de formació no és simplement informar dels deures que cal afrontar i de les conseqüències negatives si no es compleixen, ja que «no n'hi ha prou

amb una lluita centrada a voler ser millors». Es tracta més aviat d'ajudar a descobrir què significa per a cada persona allò que es diu per posar Crist al centre de la nostra vida. La bellesa d'estimar Jesús i d'actuar com ell mou més que qualsevol arenga.

Lògicament, la vida cristiana comporta una sèrie de compromisos, però aquests tenen sentit perquè possibiliten el tracte i la unió personal amb el Senyor. Es tracta de posar l'accent en el perquè d'aquest manament i destacar la llibertat que obtenim quan aollim la salvació i ens deixem estimar Déu.

Amb els ulls de l'altre

Si per parlar de la vida cristiana cal, en primer lloc, haver experimentat aquesta amistat amb Crist, cal també establir una relació personal amb els oients. El qui parla sent la responsabilitat que les seves paraules siguin tan humanes com

sigui possible, perquè així seran base per transmetre millor les paraules de Déu i que arribin al cor de cadascú. El desig de servir i ser útil a les persones que es troben al davant comporta posar-se a la pell de l'altre i plantejar-se: què interessa a aquestes persones? Com pot resultar d'utilitat allò que diré? Alhora, l'oient es farà també preguntes similars: què té a veure això amb mi? Per què em serveix?

Aquestes qüestions poden ajudar a preparar o rebre un mitjà de formació. D'aquesta manera, qui l'imparteix intentarà pensar i exposar amb claredat i força el bé, i la utilitat per cultivar l'amistat amb Crist d'allò que diu.

Per això, les paraules i les raons emprades han de tenir relació amb la realitat dels qui escolten, amb el seu món i les seves necessitats. Partint d'allò que per als oients té

importància, es crea una actitud atenta, ja que perceben que escoltaran alguna cosa que té a veure amb la seva situació. És la manera de fer del Senyor, que surt a l'encontre de les coses que ocupen el nostre cor i el nostre cap: «Déu no és (...) una intel·ligència matemàtica molt apartada de nosaltres. Déu s'interessa per nosaltres, ens estima, ha entrat personalment en la realitat de la nostra història, s'ha auto-comunicat fins a encarnar-se. (...) Ha baixat del cel per submergir-se en el món dels homes, en el nostre món, i ensenyar “l'art de viure”, el camí de la felicitat; per alliberar-nos del pecat i fer-nos fills de Déu»^[3].

Qui comunica la fe busca obrir horitzons de pensament i d'exercici de la llibertat als oients. I això ho aconsegueix quan són realitats que ha integrat a la seva pròpia vida, i ha experimentat la utilitat i la bellesa d'allò que està explicant, que el porta

a posar Crist al centre de la seva vida.

Amb els meus propis ulls

L'Evangelí ens mostra els apòstols amb personalitats molt diverses. Andreu, més entusiasta i afable, no va dubtar a parlar a Simó de Jesús quan amb prou feines l'havia conegut. Els fills de Zebedeu, com a bons germans, tenien les seves diferències i les seves coses en comú. Tots dos eren ambiciosos, però mentre Jaume tenia un temperament més ardent, la joventut i tendresa de Joan li va servir per experimentar una especial intimitat amb el Senyor. Pere, més impulsiu i extravertit, havia estat cridat a ser Roca, cap de l'Església. Cadascú va contribuir a l'expansió del cristianisme de maneres molt diverses en funció del seu caràcter, la seva pròpia experiència i de la gent a qui es dirigia.

Déu també compta amb la nostra personalitat i les nostres vivències per parlar de la vida cristiana. Això, com és obvi, no vol dir que tornem a inventar el sentit original del missatge, sinó que intentarem aprofundir en el seu contingut amb els nostres ulls, per mostrar-lo als ulls dels receptors. I aquesta tasca la realitza, amb fidelitat al missatge, cadascú a la seva manera, a conseqüència d'haver fet propi el tema en qüestió. Més enllà de repetir expressions o emprar moltes cites – que en cert sentit poden fer una sensació de seguretat –, es tracta d'entendre en profunditat el missatge i exposar-lo amb interès i desitjos d'il·lusionar.

Aquesta assimilació personal del que es transmet es reflecteix també en la manera com fem servir imatges, posem exemples i parlem sense formalitats innecessàries. És més apassionant parlar des de la pròpia

autenticitat, fruit d'una experiència viscuda i compresa. Això no és fàcil, perquè requereix, en primer lloc, deixar-se interpel·lar per la vida de Crist, per valorar amb tota la seva esplendor allò que tenim entre mans. I això s'aconsegueix contemplant l'Evangeli, és a dir, llegint les seves pàgines amb la ment i el cor, deixant-nos sorprendre per la seva bellesa i redescobrint el bé que conté.

En donar els mitjans de formació així, serem conscients que caben múltiples perspectives en abordar un mateix tema, dins de l'amplitud i la riquesa de l'esperit de l'Obra: cadascú pot aportar la seva contribució personal, feta des de la seva pròpia experiència i els coneixements que ha obtingut. Aquesta realitat enriqueix l'exposició de la vida cristiana, ja que no intentem esgotar un tema, sinó mostrar un aspecte que resulti útil per a les persones que ens escolten i

en un moment determinat. D'aquesta manera, encara que el contingut de què es parli es repeteixi amb una certa freqüència, resultarà original i actualitzat en la forma. «La bellesa de l'Evangelí requereix ser viscuda (...) i testimoniada en la concòrdia entre nosaltres, que som tan diferents. I aquesta unitat m'atreveixo a dir que és essencial per al cristià: no és una actitud, una manera de dir. No, és essencial, perquè és la unitat que neix de l'amor, de la misericòrdia de Déu, de la justificació de Jesucrist i de la presència de l'Esperit Sant en els nostres cors»^[4].

* * *

Mentre sant Joan escrivia aquelles cartes, sant Pau feia el mateix a centenars de quilòmetres. La seva vida havia canviat completament després d'aquella trobada amb Jesús anant cap a Damasc. No només

perquè deixés de perseguir els cristians i s'unís a ells, sinó perquè s'havia transformat la manera com mirava Déu: la seva vida, que girava sobretot al voltant d'unes estrictes regles per complir, es fonamenta ara en aquesta trobada personal amb Crist. Des de llavors, com la resta d'apòstols, tota la seva predicació va consistir a transmetre allò que havia rebut del Senyor. Per això, va saber reconèixer i adaptar-se a les necessitats de les comunitats i de les persones a qui es dirigia amb el seu particular estil directe i viu, que deixava entreveure l'experiència de l'amor de Déu. Les seves cartes reflecteixen diferents relacions amb els destinataris: mentre que en algunes manifesta la seva autoritat apostòlica (cf. 2Cor 10, 1-11), en altres es presenta suplicant com a ancià i presoner (cf. Fl 9). I sempre amb el desig de transmetre la bellesa d'una vida al costat de Jesucrist.

[1] Sant Josepmaria, Tertúlia, 13-VI-1974.

[2] Mons. Fernando Ocáriz, Classe al Col·legi Romà de la Santa Creu, 13-XI-2021.

[3] Benet XVI, Audiència, 28-XI-2012.

[4] Francesc, Àngelus, 30-V-2021.
